VŠENORSKÝ ZPRAVODAJ

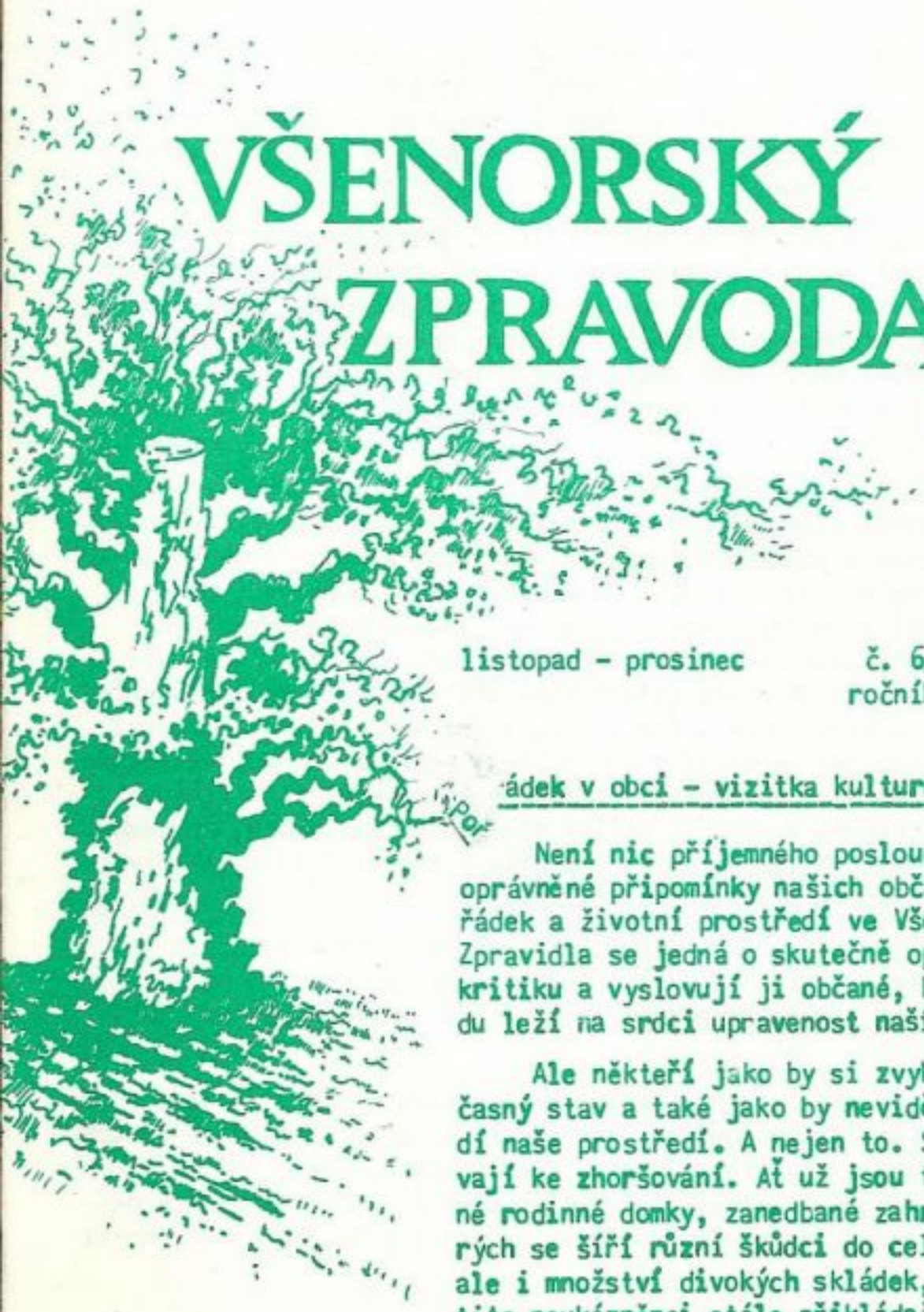

listopad - prosinec č. 6/1987
ročník XXVI

ádek v obci - vizitka kulturnosti občanů

Není nic příjemného poslouchat některé oprávněné připomínky našich občanů na pořádek a životní prostředí ve Všenorech. Zpravidla se jedná o skutečně oprávněnou kritiku a vyslovují ji občané, kterým opravdu leží na srdci upravenost naší obce.

Ale někteří jako by si zvykli na současný stav a také jako by neviděli, co hyzdí naše prostředí. A nejen to. Sami přispívají ke zhoršování. Ať už jsou to neupravené rodinné domky, zanedbané zahrady, ze kterých se šíří různí škůdci do celého okolí, ale i množství divokých skládek, na které tito neukázněnci stále přikládají, nebo tvoří nové. Jsou mezi námi i tací, kteří

vlastní majetek mají ve vzorném pořádku, ale vše nepotřebné odhazují na veřejná prostranství, nebo i "zpříjemňují" život svým sousedům. Zvláštní kapitolou je skladování různých materiálů mimo plochy soukromých zahrad a vytváření nehezkých zákoutí prakticky po celých Všenorech.

Stačí, že naše všenorské prostředí je v současné době ovlivňováno negativními důsledky právě prováděné regulace všenorského potoka. Je to však stavba velice nutná a potřebná a jistě všichni věříme, že přinese po dokončení výrazný prospěch a zkvalitnění vzhledu velké části naší obce. Bude nutné však okolí dokončované stavby dobře udržovat a nepoužívat potoka jako pomocníka řevnických popelářů.

To, co snad nejlépe dokumentuje vzhled obce, jsou veřejná prostranství. Máme ve Všenorech mnoho míst, která by po jednoduché úpravě a poměrně snadné následné údržbě mohly vytvořit skutečně malé oázy zeleně, květin, příjemného posezení. Dobrý počinek byl vytvořen u památníčku sov. vojáka Serdjukova nad všenorskou zastávkou a dále směrem k hřišti kopané. Ulice byla doplněna pásem udržované zeleně díky obětavé práci majitelů přilehlých rodinných domků. Škoda jen, že někteří nedisciplinovaní občané soustavně odhazují různé odpadky na svah k topolové aleji včetně nepotřebné zeminy z výkopků. Je nutné veřejně kritizovat zcela bezohledné svržení několika nákladních aut zeminy na svah. Totéž se děje za zámeckou zdí nad silem, kde vznikla zcela živelně černá skládka neustále se rozšiřující.

Bylo by nanejvýš potřebné, aby občané bydlící v těchto částech obce si více všímali svého nejbližšího okolí a nebáli se vystoupit proti těm bezohledným, kteří jejich prostředí takto devastují.

Jsou i další místa, která čekají na soustředěnou péči a obnovu. Je to například náves ve Všenorech II, celá ulice Na břehcích, která by mohla rozkvést růžemi a další zelení, ale i Gloriet u hřbitova, prostranství před školou u nové trafostanice a v neposlední řadě celé okolí u rybníka za hotelem Zdenka v návaznosti

na bývalý zámecký park.

Dominantou by se měla stát ovšem "Burza", která již tolik let slouží jako stavební dvůr nejprve pro mateřskou školu a nyní pro potřeby stavebních organizací pracujících na regulaci potoka. Po dokončení však jistě bude toto prostranství zásluhou všech pořádkumilových občanů změněno na hezký parčík.

Není však třeba čekat u ostatních míst a v rámci vyhlašovaných jarních i podzimních směn se dát do práce, která přinese užitek nám všem.

K o n č í r o k 1987 a všichni si dáváme malá i velká předsevzetí do dalšího roku.

Jistě i naším společným přáním je přispět k zlepšení životních podmínek kolem nás.

Proto redakční rada přeje všem všenorským občanům především mnoho zdraví, spokojenosti v osobním životě a mnoho sil na společném díle pro Všenory krásnější.

Redakční rada

Všenorští pionýři

Pionýrská skupina ve Všenorech vstoupila letos již do 38. roku své existence. V pionýrském životě není mnoho času se ohlížet, ale zavzpomínat si na to, z čeho jsme měli radost v minulém školním roce. To jistě nevadí.

Členové skupinové rady nás například výborně reprezentovali na okresním Dnu pionýrského aktivu v Domě dětí na Pražském hradě. Přírodovědný oddíl již tradičně obsazuje přední místa v soutěži

Zlatý list. I tentokrát, ve velmi silné konkurenci, získal dvě stříbrné medaile. V okresním kole Partyzánského samopalu museli naši zástupci bojovat nejen s početným soupeřem, ale také s počasím. Přesto se neztratili a dokázali, že běhat, střílet a házet granátem dovedou výborně. Pionýrský rok byl zakončen táborem. Již podruhé jej organizoval oddíl Vlčata, letos v Nižboru. Táboření umožnilo pionýrům splnit řadu úkolů Plamenů a Cest.

Činnost v tomto školním roce už je také v plném proudu. Pionýři pracují v oddílech, reprezentují pionýrskou skupinu, připravují se na soutěže, jména našich pionýrů na předních místech výsledkové listiny nedávného Branného dne v Černolicích nás těší.

Na závěr nesmíme zapomenout na ty, kteří svou prací, bez nároku na nejmenší odměnu, zajišťují dětem zajímavé a poučné chvíle na pionýrských schůzkách - na oddílové vedoucí a instruktory. Především jejich zásluhou je v pionýrské organizaci SSM přes 90 % žáků školy a skupině se daří dobře plnit důležité poslání při výchově mladé generace.

V. Veselý, skupinový vedoucí

Příroda kolem nás

Žijeme v bezprostředním sousedství chráněné krajinné oblasti "Český kras", vyhlášené v dubnu 1972 a mnozí z nás netuší, že dívají-li se za řeku, stráně od Solopysk přes Vonoklasy a Mořinku patří již do tohoto charakteristického celku. Kulivá hora u Solopysk a Karlické údolí jsou přímo státními přírodními rezervacemi.

Chráněných oblastí je v českých zemích pouze 14 a další nejblíže k nám jsou Křivoklátsko a Kokořínsko. Státní přírodní

rezervace jsou menší plochy se zachovaným přirozeným charakterem jak po stránce geologické, tak hlavně po stránce zachování živočišných a rostlinných společenstev.

Také my ve Všenorech si musíme uvědomit, že tu máme lokality a přírodní dominanty zasluhující naši pozornost a ochranu.

Obklopeni starými lesy musíme cítit, co nám dávají, co pro nás znamenají a jaké životní prostředí nám vytvářejí.

Protože však lesy umírají a je to celosvětový problém, je nutné bojovat za jejich ochranu proti každému, proti všem, neboť je mnoho těch, kteří raději šetří peníze za pohonné hmoty, než lesy a životní prostředí.

Proto si připomeňme trochu historie.

Již Karel IV. , který starou Všenorskou stezku i brod u Mokropes dobře znal, ve svém zákoníku "Majestas Carolina" zavedl přísná ustanovení na ochranu lesů, např. zákaz vypalování a hlavně kácení v hraničních hvozdech. To ovšem mělo hlavně obranný smysl. Lesní řády z roku 1754, tzv. Tereziánské, šly ještě dále. Zakazovaly dělání volných ohňů, pustošení lesa, hrabání steliva a mechu - a naopak nařizovaly "pěstování lesa", tzn. novou výsadbu.

Majitelé lesů při selských gruntech měli k tomu pracovní povinnost při vzniku a likvidaci lesních požárů. Je tedy nutné poznávat zákony přírody a hlavně správně podle nich jednat.

Žijeme v rekreační oblasti, kterou projdou tisíce lidí a my musíme stát za ochránci a zabraňovat svévolné devastaci.

Uvědomme si, že třeba jedno mraveniště lesního mravence, který je vlastně zdravotní policií, hlídá svůj rajón a dokáže jej očistit od všech lesních škůdců až do vzdálenosti 30ti m. Proč jej tedy ničit a vynakládat prostředky na herbicidy. Lesy zabraňují erozi půdy, mění mikroklima při zemi, zvlhčují

ovzduší, v létě ochlazují a v zimě oteplují a přitom odevzdávají do vzduchu tolik vody, jako vodní hladina. Nejdůležitější úkol však plní jako přírodní vysavače, neboť 1 ha smrkového lesa zachytí ročně 30 t popílku a prachu. Listnatý les, kterých zatím máme málo, ještě jednou tolik.

Listnáče se budou jistě dosazovat i pro svou obrovskou produkci kyslíku. Počítače nám dnes přesně určí, že například staletý buk nebo topolový dub, jaké máme u nás v zámeckém parku, vyrobí za hodinu téměř dva kilogramy kyslíku, a to je množství, které stačí k dýchání 16ti dětem na celý den!

A dostáváme se k vodě, která je pro Všenory tak důležitá. Lesy zadržují srážkovou vodu a jsou ochráncem a především regulátorem vody v přírodě. Mnozí z nás se dožijí doby, kdy bude tato jejich úloha důležitější než těžba dřeva. Proto se začínají lesy dělit podle významu na hospodářské - těžební a účelové z hlediska vodohospodářského a rekreačního. Voda z lesních pramenů a studánek je prakticky bez dusičnanů, zatímco naše studny jsou zamořeny přehnojováním zemědělských plodin. Snažme se proto všichni vytvářet čistší ovzduší kolem nás i nad našimi hlavami.

Z různých pramenů vybral

Kamil

Regulace Berounky

Řeka Berounka ještě nedávno neměla ustálené koryto jako je tomu dnes. Řečiště se měnilo tak, jak ho upravovaly povodně. Praděd kronikáře se pamatoval, že ještě v polovině 19. století bylo celé údolí Berounky rozbrázděno několika proudy a na četných ostrůvcích rostlo nejen vrbové proutí, používané k pletení nůší, ale pěstovalo se tam i proso. Ve snaze získat poněkud

ucelenější pozemky, naváželi sedláci napříč údolím kamení, a to v místech dnešní železniční zastávky směrem šikmo po proudu k protější skále. V roce 1851 - v době velké nezaměstnanosti - přispělo tehdejší hejtmanství obnosem 300 zlatých k vybudování hráze (náhonu). Tímto zásahem byl přímý směr toku řeky změněn u železniční zastávky téměř o pravý úhel a u skály pak vznikl ostrý zákrut. Předpokládaného zcelení pozemků se sice docílilo, ale při odchodu jarních ledů se tvořily u náhonu ledové bariéry, které způsobovaly mezi bývalými Dolními Mokropsy a Řevnicemi velké záplavy.

V roce 1941 dal bývalý Zemský úřad v Praze příkaz k vypracování podrobného projektu na úpravu Berounky, a to od Řevnic k vyústění do Vltavy. Projekt byl dokončen v roce 1943, schválen ministerstvem stavebního průmyslu a Zemským národním výborem.

Zaměřením celého území (v roce 1941) a pokusnými vrty bylo zjištěno složení půdy do hloubky 4 - 5 m pod povrchem. Údolí v tomto úseku je vytvořeno z usazených naplavenin, které řeka přinesla z horního toku a zde - v místě menšího spádu - uložila; jde většinou o písek, oblázky a valouny různé velikosti. Vyskytují se i jemné usazeniny jílovito-písečné, vytvořené při menších povodních.

Nepravidelný tok řeky s nízkými břehy byl právě příčinou záplav nejen při jarních vodách, ale i po prudkých deštích. Náhlé změny směru toku řeky způsobovaly při tání a pohybu ledu ledové bariéry a zpětná voda natropila značné škody v zemědělství i na obytných budovách.

Podle zprávy Státního stavebního dozoru pro úpravu Berounky Dobřichovice - D. Mokropsy, díl II, došlo k realizaci této dalekosáhlé úpravy řečiště až po jedné z největších povodňových katastrof v roce 1947.

Stavba byla dne 14. června 1947 zadána národní správě firmy Kindl, pak Československé stavební závody n.p. závod SVIS, později n.p. INGSTAV. Od roku 1947 byl počet zaměstnaných

dělníků různý: kolísal od 40ti do 120ti lidí národnosti české, slovenské a madarské. V pozdějších letech byla většina zaměstnanců z naší obce a nejbližšího okolí. V prvním roce se zaměstnanci stravovali v restauraci U Podzemských, pak v závodní kuchyni "Na Závisti" (dnešní budova MNV).

Při regulaci byly použity: buldozery, scrapery, vodní kolečkové rypadlo jakož i další rypadla různých velikostí, vodní kolečkový elevátor, motorové vlečné čluny, pontony, parní drapadlo s drapákovým košem, naftové a parní lokomotivy, sklopné vozíky polní drážky, nákladní auta, traktory, pluhy, míchačky, čerpadla, koňské potahy, zařízení strojní, kovářské a tesařské.

Podle projektu trasa Berounky byla zachována pokud možno ve stávajícím korytě; bylo však nutno odstranit náhlý zlom toku v říčním kilometru 13 (katastr obce Všenory II), a to trasou mimo řečiště - průpichem a obloukem o poloměru 500 m a délce 500 m. Zásady střídání oblouků nebylo možno zachovat s ohledem na stávající železniční most a jez u bývalých D. Mokropes. Na pravém břehu nad jezem vzniklo ohraničené řečiště, rozdělené příčnou traverzou na dvě části za účelem vytvoření útulku (trdliště) ryb. V říčním kilometru 12,555 byl proti dnešní zahradě JZD Průkopník vybudován přes řeku dlážděný brod, kterým pokračuje původní cesta. Na levém břehu v říčním km 12,150 bylo provedeno vyústění potoka Klúček do Berounky a v délce 150 m bylo upraveno potočiště. V říčním km 13,225 bylo provedeno vyústění všenorského potoka a zároveň zřízen záchytný stupeň. Přes upravenou část potoka byla postavena betonová lávka. Na levém břehu mezi říční km 12,555 - 11, 625 byla vybudována spojovací cesta na přilehlé pozemky. Na přechodu potoka Klúček byl položen deskový propustek. Břehy mezi říčním km 11,200 - 14,00 byly upraveny ve sklonu 1 : 2 a zpevněny dlažbou 25 - 30 cm silnou s kamenným záhozem.

Regulací Berounky zmizela malebná zákoutí s tůněmi, rozeklanými břehy a vrbovými hájky (náklemy).

Tato rozsáhlá akce sice nepřispěla k rovnováze životního prostředí, ale její význam spočíval v tom, že měla ochránit před povodněmi nejen přilehlé pozemky v rozloze 60 ha, ale i dolní část obce.- Benátky, kde rozvodněná řeka způsobovala značné škody na majetku našich občanů a nezřídka ohrožovala také jejich životy.

Drahomír Majer

Tip na víkend

Výchozím bodem pro vycházku je rozcestí "U křížku" ve Všenorech I. Stoupáme Černolickou ulicí na okraj Všenor a lesem si zkrátíme cestu k Černolickým skalám, někdy taky nazývaným Čertovy skály. Těchto několik věžovitých útvarů z ordovických kamenů je častým dostaveníčkem horolezců, kteří od začátku našeho století jich používají jako cvičný terén. Nad obcí Černolice vstoupíme opět do lesa na návrší Červená hlína; jméno má původ v železitých břidlicích, které barví do červena vrchní zvětralé horniny.

Za Červenou hlínou se k nám v místě zvaném U obrázku připojí žlutá značka trasy Všenory - Řitka, po níž pokračujeme po temeni výšiny U hlavatého kamene ("Brdavý") až k rozcestí U šranku. Odtud se žlutá značka stáčí k Řitce. My však jdeme asi 500 m po modré značce k dalšímu rozcestí U trojáku, kde modrá odbočuje. Pak pokračujeme po červené značce směrem ke Skalce; tato značka však ke kostelíku sv. Maří Magdaleny přímo nevede, nýbrž jen okolo kapliček křížové cesty. K vlastnímu kostelu a bývalému klášteru můžeme jít po zelené značce, která se zde křižuje s červenou.

Do bývalého areálu Skalky patřil kostelík sv. Maří Magdaleny s ovocným sadem, klášter se zahradou, malý poplužní dvůr,

14 kapliček křížové cesty, poustevna, panská hospoda a myslivna. Dnešní Skalka však skýtá bezútěšný pohled. Jen rozhled ze skalního útesu na Mníšek zůstal stále hezký; jak známo, toho času probíhá zde zdlouhavá obnova kostelíka, z ostatního zůstaly ruiny po těžbě beztak chudé mníšecké železné rudy.

Nevyčíslitelnou hodnotu má stavitelsky jedinečný kostelík sv. Maří Magdaleny od proslulého projektanta Kryštofa Dienzenhofera, který si přivezl plány až z Francie. Kostelík je miniaturní kopií velkého marseillského kostela, který podle pověsti stojí na místě jeskyně, kde prý Marie z Magdaleny po 33 let se kála ze svých hříchů. Kostelíku je bezmála 300 let (bude tomu v roce 1993). Vnitřek svatyně s krápníky a malými okénky byl napodobeninou jeskyně s dojmem posvátného šera a chladu. Část uměleckých děl byla zachráněna a jsou v chrámu sv. Václava v Mníšku. Známý Brandlův obraz kající se Maří Magdaleny je dnes evropským malířským skvostem vrcholného baroka, za který Angličané v předmnichovské republice nabízeli vysokou sumu. Zakladatelem kostelíka byl Servác Ignác Engel z Engelfeussu, pán na Mníšku a Velké Hraštici.

Z tohoto poutního místa, přes které kdysi četná procesí směřovala na Svatou horu, nebo opačně na Svatojanskou pouť do Prahy, sestoupíme do Mníšku, odkud je autobusové spojení domů.

Drahomír Majer

900 let naší obce

V příštím roce uplyne 900 let od založení naší obce. Při té příležitosti bude mimo jiné uspořádána i výstava. Redakční rada se proto obrací na všechny občany se zdvořilou žádostí o zapůjčení jakékoliv dokumentace (fotografie, kresby, malby, noviny, event. předměty apod.), týkající se Všenor a bývalých Horních Mokropes. Dokumentaci předejte do sekretariátu MNV Všenory nejpozději do konce ledna 1988; po skončení výstavy bude dokumentace majitelům vrácena.

Redakční rada

Seznam občanů poskytujících služby obyvatelům dle vl. nař. 154/82

Tauš Josef	Všenory čp. 172	zámečník
Homolka Bedřich	Všenory čp. 117	zedník
Charvát Antonín	Všenory čp. 364	zedník - kameník
Kischer Jiří	Lety, Pražská 203	kameník
Lebeda Pavel	Všenory čp. 239	umělecký sklenář
Jánský Miroslav	Všenory čp. 67	čalouník
Vaníček Jiří	Všenory čp. 204	klempíř
Vejvoda František	Všenory čp. 439	malíř pokojů
Maršálová Zuzana	Všenory čp. 346	švadlena

Zájemci o služby projednají objednávku přímo s uvedeným pracovníkem.

Za komisi MH Holub Ladislav

Naši jubilanti

70 roků

Regner Jiří	Všenory čp. 6	nar. 14. 11. 1917
Prášek Ladislav	Všenory čp. 174	nar. 30. 12. 1917

75 roků

Poláček Jiří	Všenory čp. 382	nar. 22. 12. 1912

80 roků

Homolka Josef	Všenory čp. 101	nar. 7. 11. 1907
Šrůta Alfred	Všenory čp. 366	nar. 21. 11. 1907

85 roků

Jeníček Jan Všenory čp. 56 nar. 27. 11. 1902

87 roků

Michková Milada Všenory čp. 178 nar. 29. 12. 1900

88 roků

Tvrdá Anna Domov důch.,Černošice nar. 3. 11. 1899

91 roků

Langerová Marie Všenory čp. 283 nar. 28. 12. 1896

Všem jubilantům přejeme hodně zdraví a osobní pohody.

x x x x x x x

Schváleno ONV Praha - západ, odborem kultury, dne 23. dubna 1978, č.j. 339/78 - kult./Št. Vydává MV KSČ a MNV Všenory. Tiskem OPS Řevnice.
Všenorský zpravodaj vychází každý sudý měsíc, uzávěrka do 5. dne předchozího měsíce.
Redakční rada: Šimůnek Rudolf - odpovědný redaktor, Bečvářová Blažena, Havrdová Marie, Hlasová Jiřina, Kraml Miroslav, Majer Drahomír, Dr. Mejstřík Václav, Urban Pavel.